

Motion till riksdagen 2025/26:4076

av **Tony Haddou m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2025/26:229 En ny mottagandelag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår proposition 2025/26:229 En ny mottagandelag.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag på reformerat mottagandesystem och tillkännager detta för regeringen.

Propositionens innehåll

Regeringen föreslår en ny mottagandelag som ska ersätta lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). Syftet anges vara att skapa ett mer ordnat mottagande, effektivisera återvändandeprocessen och minska utanförskapet. Förslaget till ny mottagandelag innebär bl.a. att asylsökande som huvudregel ska tvingas att bo i Migrationsverkets boenden, asylsökande ska vara skyldiga att vistas inom ett begränsat geografiskt område och straffas om de bryter mot detta, asylsökandes rätt till ersättning ska villkoras i högre grad och antalet kontroller av asylsökande och deras boende ska utökas. Utöver detta föreslås en rad följdändringar i andra lagar.

Den nya lagen, inklusive följdändringarna, föreslås träda i kraft den 1 oktober 2026.

Vänsterpartiets synpunkter

Vänsterpartiet delar regeringens bedömning att nuvarande lagstiftning, lagen om mottagande av asylsökande m.fl., är föråldrad och behöver ersättas. Det finns tydliga behov av ett mer modernt, rättssäkert och sammanhållet regelverk för mottagandet av asylsökande. Samtidigt innebär förslagen i den nu aktuella propositionen en genomgripande omläggning av mottagandesystemet i en så pass restriktiv och kontrollerande riktning att vi inte kan ställa oss bakom den.

Vänsterpartiet menar att förslagen i sin helhet riskerar att försämra asylsökandes levnadsvillkor, undergräva rättssäkerheten och motverka integration. Vår bedömning överensstämmer i allt väsentligt med de synpunkter som framförts av flertalet remissinstanser, bl.a. Civil Rights Defenders, Svenska Röda Korset och Asylrättscentrum, vilka samtliga riktat omfattande kritik mot lagförslaget.

Regeringens proposition genomsyras av ökade kontrollbefogenheter, otillräckliga rättssäkerhetsgarantier och andra åtgärder som riskerar att skapa såväl otrygghet som misstro bland asylsökande. Risken för att förslagen leder till oproportionerliga ingrepp i privatlivet är mycket stor, och vi kan inte se hur ett förslag som så ensidigt fokuserar på kontroller, sanktioner, återvändande och exkludering och helt ignorerar integrations- och inkluderingsperspektiv kan medföra något gott vare sig för samhället i stort eller för enskilda asylsökande. I stället för inskränkningar för dem som redan har de absolut minsta marginalerna torde en stark välfärdsstat vara en bättre väg att välja om man vill nå god integration och minska utanförskapet – vilket regeringen uppger som ett av syftena med lagändringarna.

I likhet med bl.a. Civil Rights Defenders och Svenska Röda Korset anser Vänsterpartiet att förslaget till ny mottagandelag i sin nuvarande form inte bör genomföras. Då vi inte ställer oss bakom förslaget till ny mottagandelag innebär det att vi inte heller står bakom övriga förslag till lagändringar, då dessa förutsätter att regeringens förslag till mottagandelag vinner laga kraft.

Mot denna bakgrund bör riksdagen avslå propositionen. Detta bör riksdagen besluta.

Inför en ny lag om mottagande av asylsökande och skyddsbehövande m.fl.

Vänsterpartiet är enigt med regeringen om att en ny lag om mottagande av asylsökande och skyddsbehövande m.fl. bör ersätta lagen om mottagande av asylsökande m.fl., men vi kan inte ställa oss bakom regeringens kontroll- och sanktionstyngda förslag, vars enda syfte tycks vara att Sverige ska vara sämst i klassen i EU. Allt på bekostad av såväl mänskliga rättigheter som alla andra humana perspektiv.

Vi ser dock positivt på försöket att skapa ett mer sammanhållet och reglerat system för mottagandet av asylsökande genom en ny lag. Att mottagandet samlas i ett tydligare regelverk kan i sig bidra till ökad förutsebarhet och struktur. Vi ser därför en ny lagstiftning som en möjlighet att stärka rättighetsskyddet och modernisera mottagandesystemet. Och med tanke på att Sverige fått återkommande internationell kritik när det gäller migranters tillgång till rättigheter finns det uppenbart ett tydligt behov av en reformering av systemet.

I regeringens förslag finns delar som Vänsterpartiet ser positivt på, såsom att dag-ersättningen ska kopplas till nationella normer för att säkerställa en rimlig levnadsstandard och att även de med avlägsnandebeslut får fortsatt ekonomiskt stöd. Dessvärre drunknar de få positiva initiativen från regeringen i de stora bristerna.

Vi anser att en ny mottagandelag måste bygga på rättssäkerhet och värdighet. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med ett förslag på reformerat mottagandesystem där man tar sikte på att

- stärka rättssäkerhet och proportionalitet
- garantera värdiga levnadsvillkor
- respektera individens mänskliga rättigheter

- respektera barns rättigheter i enlighet med barnkonventionen
- främja tidig etablering och möjlighet till integration från dag ett, varför bl.a. möjligheten till arbete och egen försörjning bör stärkas i ett reformerat mottagandesystem.

Regeringens proposition 2025/26:229 brister på samtliga av dessa punkter.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett nytt förslag på reformerat mottagandesystem enligt ovan.

Tony Haddou (V)

Samuel Gonzalez Westling (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Håkan Svenneling (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Gudrun Nordborg (V)

Jessica Wetterling (V)